

การพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้ผังกราฟิกร่วมกับแบบฝึกทักษะ เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

The Development of Instructional Activities Using Graphic Organizers and Practice Exercises to Enhance Comprehensive Reading Ability of Prathomsuksa 6 Students

พิมพ์มาศ ชูเนตร¹ ปิยาพัชญ์ นิตชัชครานนท์² ภูมิพงศ์ จอมหงษ์พิพัฒน์³

Pimmart choonet¹, Piyaphat Nithitakkharanon² and Bhumbhong Jomhongbhibhat³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้ผังกราฟิกร่วมกับแบบฝึกทักษะ เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 2) เปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน 3) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน และ 4) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการอ่านจับใจความโดยใช้ผังกราฟิกร่วมกับแบบฝึกทักษะ กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านท่าบ่อ สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 25 คน ได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster random sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ 1) แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 12 แผน ร่วมกับแบบฝึกทักษะ 2) แบบวัดความสามารถในการอ่านจับใจความ 3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 4) แบบสอบถามความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติทดสอบค่าที (t-test) ชนิดกลุ่มไม่อิสระกัน (Dependent samples)

ผลการวิจัยพบว่า 1) กิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้ผังกราฟิกร่วมกับแบบฝึกทักษะเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนมีประสิทธิภาพเท่ากับ 83.50/84.13 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80 2) ความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 4) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการอ่านจับใจความโดยใช้ผังกราฟิกร่วมกับแบบฝึกทักษะ โดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.52 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.46

คำสำคัญ: การสอนโดยใช้ผังกราฟิก ความสามารถในการอ่านจับใจความ แบบฝึกทักษะ

¹นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, Master of Education Degree in Curriculum and Instructional Development Program, Faculty of Education, Ubon Ratchathani Rajabhat University

²ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. คณะครุศาสตร์ สาขาวิชาการประถมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, Asst. Prof. Dr. of the Master of Education, Ubon Ratchathani Rajabhat University

³รองศาสตราจารย์ ดร. คณะครุศาสตร์ สาขาวิชาการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, Assoc. Prof. Dr. of the Master of Education, Ubon Ratchathani Rajabhat University

*ผู้ติดต่อ, อีเมล: พิมพ์มาศ ชูเนตร, pimmart.cg65.@ubru.ac.th

วันที่รับบทความ (Received) 5 มิถุนายน 2567 วันที่แก้ไขบทความ (Revised) 29 สิงหาคม 2567 วันที่ตอบรับบทความ (Accepted) 30 สิงหาคม 2567

ABSTRACT

This research aimed to: 1) develop the instructional activities using graphic organizers and practice exercises to enhance comprehensive reading ability of Prathomsuksa 6 students to achieve the required efficiency criteria of 80/80, 2) compare the students' comprehensive reading ability before and after the intervention using the developed instructional activities, 3) compare the students' learning achievement before and after the intervention using the developed instructional activities, and 4) investigate the students' satisfaction toward using graphic organizers and practice exercises to enhance comprehensive reading ability. The sample consisted of 25 Prathomsuksa 6 students at Ban Tha Bo School under the Office of Ubon Ratchathani Primary Educational Service Area 1 in the second semester of the 2023 academic, obtained through cluster random sampling. The research instruments included 12 lesson plans, a comprehensive reading ability test, a learning achievement test, and a satisfaction questionnaire. The statistics for data analysis were percentage, mean, standard deviation, and dependent samples t-test.

The research findings were as follows: 1) the efficiency of the developed instructional activities reached 83.50/84.13, which was higher than the required criteria of 80/80; 2) the students' comprehensive reading ability after the intervention was higher than that before the intervention at the .05 level of significance; 3) the students' learning achievement after the intervention was higher than that before the intervention at the .05 level of significance; and 4) the students' satisfaction toward using graphic organizers and practice exercises to enhance comprehensive reading ability was at the highest level ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.46).

Keywords: Teaching using graphic organizers, Comprehensive reading ability, Practice exercises

ภูมิหลัง

ภาษาไทยเป็นทักษะที่ต้องฝึกฝนจนเกิดความชำนาญในการใช้ภาษาทั้งทักษะการพูด ทักษะการอ่าน ทักษะการเขียน และทักษะการฟังเพื่อการสื่อสาร การเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพและเพื่อนำไปใช้ในชีวิตจริง การเรียนการสอนจึงมีความสำคัญ โดยครูจะต้องจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, หน้า 37) ดังนั้นในการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยจึงจำเป็นต้องให้ผู้เรียนเกิดทักษะทุกด้าน โดยหลักสูตรมีความมุ่งหมายให้นักเรียนสามารถสื่อความหมายด้วยการฟัง พูด อ่าน เขียนอย่างมีวิจารณญาณ มุ่งให้ผู้เรียนค้นพบความสามารถ ความสนใจ และความถนัดของผู้เรียนด้วยตัวของนักเรียน เน้นการจัดการเรียนให้ผู้เรียนบรรลุเป้าหมายตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดชั้นปี ต้องใช้กระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย คือการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม การสอนของครูจากการเน้นเนื้อหาอย่างเดียวมาเป็นผสมผสาน

กับการฝึกปฏิบัติให้มากขึ้นทั้งทักษะการฟัง พูด อ่านและเขียน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, หน้า 25-26)

การอ่านเป็นทักษะทางภาษาที่สำคัญและจำเป็นมากในการดำรงชีวิตของมนุษย์ ในชีวิตประจำวันต้องอาศัยการอ่านจึงจะสามารถเข้าใจและสื่อความหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ ช่วยให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิตและช่วยสนองความอยากรู้อยากเห็นอันเป็นธรรมชาติของมนุษย์ได้ทุกเรื่องซึ่งมีอยู่ในทรัพยากรสารนิเทศทุกประเภท โดยเฉพาะความอยากรู้อยากเห็นของข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ดังนั้น เราจึงจำเป็นต้องมีทักษะในการอ่านซึ่งต้องอ่านได้รวดเร็วและมีประสิทธิภาพเพื่อแสวงหาความรู้ทั้งหลาย เพราะการอ่านเป็นการเรียนรู้เมื่ออ่านมากย่อมมีความรู้มาก การอ่านจึงเป็นเครื่องมือสำคัญในการแสวงหาความรู้ การรู้และใช้วิธีอ่านที่ถูกต้องจึงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับผู้อ่านทุกคน การที่รู้จักฝึกฝนการอ่านอย่างสม่ำเสมอจะช่วยให้ผู้อ่านมีพื้นฐานในการอ่านที่ดี ทั้งจะช่วยให้เกิดความชำนาญและมีความรู้กว้างขวาง ดังนั้นการที่นักเรียนจะเป็นผู้อ่านที่ดี

จึงขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมที่ครูเป็นผู้จัดเตรียมให้ โดยต้องผสมผสานกับความสนใจของผู้อ่าน ซึ่งจะเป็นแรงจูงใจที่ช่วยให้เด็กเรียนได้อ่านอย่างสม่ำเสมอ (สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์, 2545, หน้า 2) จากความสำคัญของการอ่านดังกล่าว ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 จึงได้กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้วิชาภาษาไทยการอ่านไว้เป็นสาระที่ 1 มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, หน้า 12)

รูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้ผังกราฟิกเป็นเครื่องมือทางยุทธศาสตร์การสอนหนึ่งซึ่งช่วยให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้ที่มีความหมายตามแนวทฤษฎีการเรียนรู้ของออสเชล โดยการใช้อย่างมีประสิทธิภาพจะช่วยส่งเสริมให้เกิดการอ่านเพื่อความเข้าใจจนนำไปสู่การสรุปใจความสำคัญของเนื้อหาสาระที่อ่าน ผังกราฟิกจึงเป็นเครื่องมือชนิดหนึ่งในการเรียนภาษาไทย ซึ่งเป็นยุทธศาสตร์ที่ช่วยพัฒนาองค์ความรู้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545, หน้า 122–131) โดยเทคนิคการใช้ผังกราฟิกเป็นเทคนิคที่พัฒนาต่อเนื่องจาก เดวิด อูซุ ที่เสนอการจัดโครงสร้างความคิดหรือโครงสร้างภาพรวมล่วงหน้า (Presenting first) เพื่อใช้สำหรับอ่านและทำความเข้าใจเนื้อหาจากตำรา โดยนำเสนอข้อมูลในรูปแบบไดอะแกรมและรูปภาพต่าง ๆ นอกจากนี้ยังมีนักวิชาการได้ให้ความหมายของผังกราฟิกว่าเป็นแผนผังความคิด ประกอบด้วยความคิดหรือข้อมูลสำคัญ ๆ ที่เชื่อมโยงกันในกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ ซึ่งทำให้เห็นโครงสร้างหรือเนื้อหาสาระนั้น ๆ เป็นเทคนิคที่ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ในการเรียนรู้เนื้อหาสาระต่าง ๆ จำนวนมาก เพื่อช่วยให้เกิดความเข้าใจเนื้อหาสาระนั้นได้ง่ายขึ้น เร็วขึ้นและจดจำได้นาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเนื้อหาสาระหรือข้อมูลต่าง ๆ ที่ผู้เรียนประมวลมาอย่างเป็นระเบียบอยู่ในกิจกรรมการเรียนรู้ที่อธิบายให้เข้าใจและจดจำได้ง่าย (ทิตนา แชมมณี, 2554, หน้า 388) อีกทั้งแผนผังกราฟิกยังเป็นแบบของการสื่อสารที่ใช้เพื่อนำเสนอข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมอย่างเป็นระบบเพื่อให้เข้าใจง่าย กะทัดรัดชัดเจน แผนผังกราฟิกได้มาจากการรวบรวมข้อมูลหรือสาระจากแหล่งความรู้ต่าง ๆ มาทำการจัดกระทำข้อมูล ซึ่งการจัดกระทำข้อมูลนั้นต้องใช้ทักษะการคิด เช่น การสังเกต การเปรียบเทียบ การแยกแยะ การเรียงลำดับ การใช้ตัวเลข

หรือการสรุป แล้วจึงเลือกแผนผังกราฟิกเพื่อนำเสนอข้อมูล ที่จัดกระทำแล้วตามลักษณะเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ ที่ผู้นำเสนอต้องการ (วัฒนาพร กระจับทุกซ์, 2545, หน้า 96) อีกทั้งการนำแบบฝึกทักษะมาใช้ในการพัฒนาการอ่านจับใจความร่วมกับผังกราฟิก น่าจะเป็นแนวทางที่เหมาะสม เพราะแบบฝึกทักษะ เป็นเครื่องมือที่ช่วยในการเรียนการสอนทำให้นักเรียนได้เรียนรู้จากสิ่งที่เรียนและยังทบทวนเนื้อหาที่เรียนมาแล้ว เพื่อแก้ไขและปรับปรุงผลการเรียนให้ดีขึ้นและยังสามารถรู้ความก้าวหน้าของตนเอง มีความรับผิดชอบต่องานและทำให้ผู้เรียนมีการพัฒนาตนเองให้ดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ (กัลยาณี บุญประสิทธิ์, 2551, หน้า 24) ที่กล่าวว่า แบบฝึกทักษะเป็นชุดฝึกการเรียนรู้ที่ครูสร้างขึ้น เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และทบทวนเนื้อหาที่เรียนเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาที่เรียนมาแล้ว

สภาพปัญหาที่พบในการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้วิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านท่าบ่อ อำเภอเมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี คือ ผู้เรียนขาดความสามารถด้านการอ่านมากที่สุด โดยเฉพาะการอ่านจับใจความ ผู้เรียนอ่านจับใจความจากนิทาน เรื่องสั้น บทความและข่าวไม่เข้าใจคำศัพท์ การเชื่อมโยง ลำดับเหตุการณ์ การวิเคราะห์และสรุปใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านไม่ได้ ทำให้ผู้เรียนเกิดความเบื่อหน่าย ไม่กระตือรือร้นที่จะเรียนรู้เรื่องราวต่าง ๆ ที่ครูพยายามถ่ายทอด ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของผู้เรียนต่ำ ดังนั้น ผู้วิจัยเห็นว่าการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนผังกราฟิกมีประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอน เพราะจะช่วยสนับสนุนให้นักเรียนได้เรียนรู้อย่างตื่นตัวและมีความหมาย ทำให้เกิดการเรียนรู้ที่คงทน นอกจากนี้ยังช่วยพัฒนาการจัดการระบบการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยนำความรู้เดิมมาเชื่อมโยงกับความรู้ใหม่ ได้พัฒนาความคิดในระดับที่สูงขึ้นและนำไปใช้ประโยชน์ต่อไป นอกจากนี้แผนผังกราฟิกยังเป็นเครื่องมือช่วยให้ครูผู้สอนสามารถเข้าใจความคิดหรือตรวจสอบความคิดของผู้เรียนได้ และยังสามารถใช้เครื่องมือในการวางแผนการสอนบูรณาการเนื้อหาสาระที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชาต่าง ๆ กับกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะของผู้เรียนได้อย่างชัดเจนขึ้น จากปัญหาดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจใช้การจัดการเรียนการสอนโดยใช้ผังกราฟิก ร่วมกับแบบฝึกทักษะเพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่าน

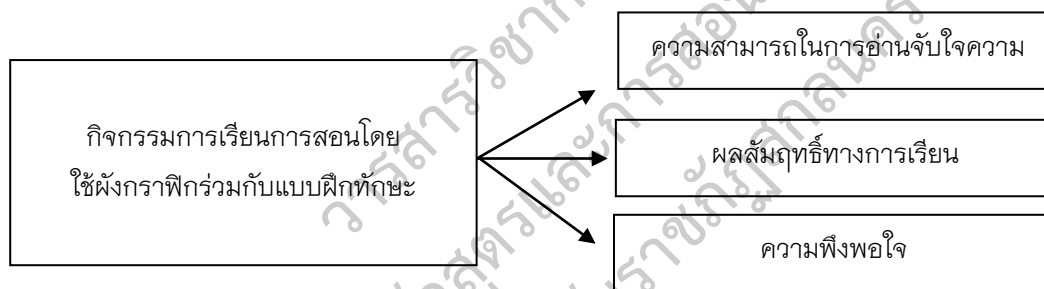
จับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านท่าบ่อ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 เพื่อให้เด็กนักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องการอ่านจับใจความ ได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพทำให้เกิดการจัดการเรียน การสอนที่สามารถพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความ ของนักเรียนให้สูงขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้ผังกราฟิก ร่วมกับแบบฝึกทักษะ เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่าน จับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ให้มีประสิทธิภาพ ตามเกณฑ์ 80/80

กรอบแนวคิดของการวิจัย

การพัฒนาการเรียนการสอนโดยใช้ผังกราฟิกร่วมกับแบบฝึกทักษะเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านจับใจความ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผู้วิจัยขอเสนอความสัมพันธ์ของตัวแปรที่ศึกษา ดังนี้

ภาพประกอบ กรอบแนวคิดของการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียน ที่ 2 ปีการศึกษา 2566 โรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายเมือง 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 จำนวน 10 โรงเรียน จำนวน 10 ห้องเรียน รวม 122 คน
กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียน บ้านท่าบ่อ จำนวน 25 คน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 ได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster random sampling) โดยใช้ ห้องเรียนเป็นหน่วยในการสุ่ม ซึ่งทุกห้องเรียนมีการจัดนักเรียน แบบคละความสามารถ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความ ของนักเรียนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยกิจกรรม การเรียนการสอนโดยใช้ผังกราฟิกร่วมกับแบบฝึกทักษะ
3. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนการสอน โดยใช้ผังกราฟิกร่วมกับแบบฝึกทักษะ
4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการอ่าน จับใจความโดยใช้ผังกราฟิกร่วมกับแบบฝึกทักษะ

1. แผนจัดการเรียนรู้ภาษาไทยเรื่องการอ่านจับใจความ โดยใช้ผังกราฟิกร่วมกับแบบฝึกทักษะจำนวน 12 แผน แผนละ 1 ชั่วโมง รวม 12 ชั่วโมง
2. แบบวัดความสามารถในการอ่านจับใจความ จำนวน 30 ข้อ
3. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 30 ข้อ
4. แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการอ่านจับใจความ โดยใช้ผังกราฟิกร่วมกับแบบฝึกทักษะอ่าน จำนวน 20 ข้อ

วิธีการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยทำการทดลองใช้กิจกรรมการเรียน การสอน เรื่องการอ่านจับใจความ โดยใช้ผังกราฟิกร่วมกับ แบบฝึกทักษะ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กับนักเรียน กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 25 คน โดยมีขั้นตอนดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) โดยใช้แบบวัด ความสามารถในการอ่านจับใจความ จำนวน 30 ข้อ และ

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 30 ข้อ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยใช้เวลาแบบทดสอบละ 1 ชั่วโมง รวม 2 ชั่วโมง แล้วทำการเก็บข้อมูลที่ได้ออกจากการทดสอบไว้เพื่อใช้ในการวิเคราะห์เปรียบเทียบกับหลังเรียน

2. ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน พร้อมเก็บคะแนนระหว่างเรียน ตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นทั้งหมด 12 แผน จำนวน 12 ชั่วโมง

3. ทดสอบหลังเรียน (Post-test) โดยใช้แบบวัดความสามารถในการอ่านจับใจความ และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชุดเดิมกับก่อนเรียน จากนั้นให้นักเรียนตอบแบบสอบถามความพึงพอใจที่สร้างขึ้น ตรวจให้คะแนนแล้วนำไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

หลังการเสร็จสิ้นการทดลองเพื่อเก็บข้อมูลแล้ว ได้นำข้อมูลที่ได้ออกจากการทดลองมาวิเคราะห์ทางสถิติเพื่อตรวจสอบผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. วิเคราะห์หาประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้ผังกราฟิกร่วมกับแบบฝึกทักษะ เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านจับใจความ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตามเกณฑ์ 80/80

2. วิเคราะห์เปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียน ก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้ผังกราฟิกร่วมกับแบบฝึกทักษะ โดยใช้ t-test แบบกลุ่มไม่เป็นอิสระกัน

3. วิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้ผังกราฟิกร่วมกับแบบฝึกทักษะ โดยใช้ t-test แบบกลุ่มไม่เป็นอิสระกัน

4. วิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการอ่านจับใจความโดยใช้ผังกราฟิกร่วมกับแบบฝึกทักษะ โดยใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยการพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้ผังกราฟิกร่วมกับแบบฝึกทักษะเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยผู้วิจัยได้สรุปผล ดังนี้

1. กิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้ผังกราฟิกร่วมกับแบบฝึกทักษะ เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านจับใจความ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 83.50/84.13 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80

2. ความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนหลังเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้ผังกราฟิกร่วมกับแบบฝึกทักษะ เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้ผังกราฟิกร่วมกับแบบฝึกทักษะ เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการอ่านจับใจความโดยใช้ผังกราฟิกร่วมกับแบบฝึกทักษะ โดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.52 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.46

อภิปรายผล

1. กิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้ผังกราฟิกร่วมกับแบบฝึกทักษะเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีประสิทธิภาพ E_1/E_2 เท่ากับ 83.50/84.13 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้วิจัยได้มีการดำเนินการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนโดยใช้ผังกราฟิกร่วมกับแบบฝึกทักษะเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อย่างเป็นระบบและมีวิธีการที่เหมาะสม โดยเริ่มตั้งแต่การศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 หลักการแนวความคิดทฤษฎี รวมทั้งศึกษา เอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วดำเนินการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโดยการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้การอ่านจับใจความโดยใช้ผังกราฟิกร่วมกับ

แบบฝึกทักษะตามขั้นตอนการสร้างผังกราฟิก คือ 1) ผู้สอนชี้แจงจุดมุ่งหมายของบทเรียน 2) ผู้สอนนำเสนอผังกราฟิกที่เหมาะสมกับเนื้อหา 3) ผู้สอนกระตุ้นให้ผู้เรียนระลึกถึงความรู้เดิมเพื่อเตรียมสร้างความสัมพันธ์กับความรู้ใหม่ 4) ผู้สอนเสนอเนื้อหาสาระที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ 5) ผู้สอนเชื่อมโยงเนื้อหาสาระกับผังกราฟิกและให้ผู้เรียนนำเนื้อหาสาระใส่ลงในผังกราฟิกตามความเข้าใจของตน 6) ผู้สอนให้ความรู้เชิงกระบวนการโดยชี้แจงเหตุผลในการใช้ผังกราฟิกและวิธีใช้ผังกราฟิก 7) ผู้สอนและผู้เรียนอภิปรายผลการใช้ผังกราฟิกกับเนื้อหา 8) ผู้สอนซักถามปรับความเข้าใจและขยายความจนผู้เรียนเกิดความเข้าใจกระจ่างชัด อีกทั้งยังมีแบบฝึกทักษะให้นักเรียนฝึกปฏิบัติ ได้ทำกิจกรรมตามใบงานแบบทดสอบย่อย และแบบทดสอบหลังเรียน ส่งผลให้นักเรียนมีคะแนนความสามารถในการอ่านจับใจความเพิ่มขึ้น และเป็นผลเนื่องมาจากการพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความโดยใช้ผังกราฟิกเป็นการนำเสนอข้อมูลหรือเรื่องราวอย่างเป็นระบบที่มีความกระชับและเข้าใจได้ง่ายขึ้น เพื่อให้นักเรียนมีความคิดในเรื่องที่เรียนอย่างเป็นระบบ ง่ายต่อความเข้าใจ และสามารถจดจำได้ง่าย ช่วยกระตุ้นความคิดและความจำ อีกทั้งยังมีแบบฝึกทักษะที่มีการเลือกเนื้อหาที่หลากหลายอยู่ในความสนใจของนักเรียน มีการจัดลำดับเนื้อหาและกิจกรรมจากง่ายไปหายาก นักเรียนสามารถเรียนรู้ทักษะการอ่านจับใจความได้จากแบบฝึกทักษะด้วยตนเอง มีการศึกษาค้นคว้าวิธีการสร้างแบบฝึกทักษะ มีการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องให้ได้แบบฝึกทักษะที่มีประสิทธิภาพ อีกทั้งต้องมีการพัฒนาตามลำดับมีการประเมินผลการใช้และปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ตลอดเวลา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของลักขณา โททอง (2561, หน้า 89) ซึ่งได้มีการศึกษาการพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้เทคนิคแผนผังความคิดประกอบแบบฝึกทักษะ พบว่า มีประสิทธิภาพ E_1/E_2 เท่ากับ 85.20/82.78 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80

2. ความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนหลังเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้ผังกราฟิก ร่วมกับแบบฝึกทักษะเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เนื่องจากการอ่าน

จับใจความทำให้นักเรียนมุ่งค้นหาสาระสำคัญของเรื่องที่อ่าน โดยส่วนที่เป็นใจความสำคัญอาจอยู่ช่วงกลางหรือช่วงท้ายของข้อความ สามารถตีความ แปลความ วิเคราะห์ ตอบคำถามจากเรื่องที่อ่านได้ สามารถแสดงความคิดเห็นต่อเรื่องที่อ่าน และนำความรู้ที่ได้มาใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างถูกต้อง ผู้อ่านมีความรู้ในเรื่องที่สนใจมากขึ้นและสามารถบอกรายละเอียดของเรื่องราวที่อ่านได้อย่างชัดเจน ปฏิบัติตามคำสั่งและคำแนะนำได้เพื่อฝึกการอ่านเร็วและสามารถตอบคำถามได้ถูกต้อง อีกทั้งยังสามารถสรุปหรือย่อเรื่องที่อ่านได้ อ่านแล้วสามารถคาดการณ์และหาความจริงแสดงข้อคิดเห็นได้อย่างถูกต้อง อีกทั้งการนำการอ่านจับใจความโดยใช้ผังกราฟิกทำให้นักเรียนเข้าใจการนำเสนอข้อมูลหรือเรื่องราวอย่างเป็นระบบที่มีความกระชับและเข้าใจได้ง่ายขึ้น เพื่อให้นักเรียนมีความคิดในเรื่องที่เรียนอย่างเป็นระบบง่ายต่อความเข้าใจ และสามารถจดจำได้ง่าย ช่วยกระตุ้นความคิดและความจำประเภทของผังกราฟิกที่สอดคล้องกับวิธีการจัดการเรียนรู้โดยมีการใช้ผังกราฟิกอยู่ 6 ประเภท คือ 1) แผนผังความคิด (Mind Map/Mind mapping) 2) แผนผังมโนทัศน์ (Concept Map) 3) แผนผังแมงมุม (Web Diagram/Spider Map) 4) แผนภูมิลำดับขั้นบันได (Descending Ladder/Time Ladder Map) 5) แผนผังก้างปลา (Fishbone Map) และ 6) แผนภูมิโครงสร้างต้นไม้ (Tree Structure) ร่วมกับการสอนโดยใช้แบบฝึกทักษะ ซึ่งเป็นสื่อการเรียนการสอนประเภทหนึ่งที่ครูสร้างขึ้นเพื่อให้นักเรียนได้ฝึกฝนจนเกิดการเรียนรู้และสามารถเข้าใจเนื้อหาที่เรียนได้เพิ่มขึ้น ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ตามศักยภาพของตนเอง และสามารถแก้ปัญหาได้เอง โดยผู้เรียนจะมีทักษะเพิ่มเติมหลังจากที่ได้เรียน ทำให้เกิดผลอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นเครื่องมือที่ช่วยในการเรียนการสอนให้นักเรียนได้เรียนรู้จากสิ่งที่เรียนและยังทบทวนเนื้อหาที่เรียนมาแล้วเพื่อแก้ไขและปรับปรุงผลการเรียนให้ดีขึ้น และยังสามารถรู้ความก้าวหน้าของตนเอง มีความรับผิดชอบต่องานของตนเองและทำให้นักเรียนมีการพัฒนาตนเองให้ดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวนิดา บุญสุข (2564, หน้า 86) ได้ศึกษาการพัฒนาความสามารถด้านการอ่านจับใจความภาษาไทยโดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ (Jigsaw) ประกอบแบบฝึกทักษะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่ามีคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้การสอนโดยใช้ผังกราฟิกร่วมกับแบบฝึกทักษะเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้ เนื่องจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนที่มีประสิทธิภาพโดยมีขั้นตอนดังนี้ 1) ชี้นำเข้าสู่บทเรียน เป็นขั้นเตรียมความพร้อมให้ผู้เรียนก่อนเริ่มเรียน 2) ขั้นกิจกรรมการเรียนรู้การสอน ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ 3) ขั้นสรุป เป็นขั้นการสรุปเนื้อหาที่เรียนผ่านมาแล้วทั้งหมด สรุปทั้งด้านความรู้ ความคิด เจตคติ และทักษะที่ผู้เรียนได้รับ ทำให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้ได้ครบถ้วนตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งยังมีขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่เหมาะสม คือ วิเคราะห์หลักสูตร และสร้างตารางวิเคราะห์หลักสูตร กำหนดชนิดของข้อสอบ และศึกษาวิธีสร้าง กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ เขียนข้อสอบ ตรวจทานข้อสอบ จัดพิมพ์แบบทดสอบฉบับทดลอง สอบและวิเคราะห์ข้อสอบ และจัดทำแบบทดสอบฉบับจริงเพื่อให้แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีประสิทธิภาพเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุมาลี ชูบุญ (2560, หน้า 122-123) ได้ศึกษาผลการใช้เทคนิคเพื่อนคู่คิดร่วมกับผังกราฟิกที่มีต่อความสามารถในการอ่านจับใจความภาษาไทยของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า มีคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการอ่านจับใจความโดยใช้ผังกราฟิกร่วมกับแบบฝึกทักษะ โดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.52 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.46 ทั้งนี้เนื่องจากการสอนโดยใช้ผังกราฟิกเป็นยุทธศาสตร์การสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้ อย่างมีความหมาย เป็นเทคนิคที่ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ในการเรียนรู้เนื้อหาสาระต่าง ๆ จำนวนมาก เพื่อช่วยให้ความเข้าใจเนื้อหาสาระนั้นได้ง่ายขึ้น เร็วขึ้นและจดจำได้นาน และยังเป็นแบบของการสื่อสารที่ใช้เพื่อนำเสนอข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมอย่างเป็นระบบเพื่อทำให้เข้าใจง่ายกะทัดรัด ชัดเจน อีกทั้งนักเรียนยังได้ฝึกใช้แผนผังกราฟิกหลากหลายประเภทที่สอดคล้องเป้าหมายการเรียนรู้ นอกจากนี้ นักเรียนยังได้ทำแบบฝึกทักษะทำให้นักเรียนได้เรียนรู้จากสิ่งที่เรียน

และยังทบทวนเนื้อหาที่เรียนมาแล้ว เพื่อแก้ไขและปรับปรุงผลการเรียนให้ดีขึ้นและยังสามารถรู้ความก้าวหน้าของตนเอง และทำให้ผู้เรียนมีการพัฒนาตนเองให้ดีขึ้น และที่สำคัญอาจเนื่องจากเนื้อหาที่เรียนเป็นเรื่องใกล้ตัว และมีความจำเป็นมากในการดำรงชีวิตประจำวัน ช่วยให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต และช่วยสนองความอยากรู้อยากเห็นอันเป็นธรรมชาติของมนุษย์ได้ทุกเรื่อง ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงน่าจะมีผลทำให้มีเจตคติในทางที่ดี ความรู้สึกชอบหรือพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอน สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุธิดา ปัดไธสง (2563, หน้า 79) ได้ศึกษาการพัฒนาความสามารถด้านการอ่านจับใจความกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โดยใช้การเรียนรู้แบบ Story line ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจที่มีต่อการเรียนรู้แบบ Story Line การอ่านจับใจความ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.63 คะแนน และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.06 คะแนน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1. ในขณะที่ดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้การสอน ครูต้องมีบทบาทในการให้ความช่วยเหลือนักเรียนที่ไม่เข้าใจ ควรแนะนำหรือยกตัวอย่างเพิ่มเติมและควรยืดหยุ่นเวลาได้ตามความเหมาะสม
2. ครูผู้สอนจะต้องสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนเป็นรายบุคคลเพราะนักเรียนแต่ละคนจะมีศักยภาพในการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน ดังนั้น ครูควรมีวิธีการสอนที่หลากหลายและเหมาะสมเพื่อเป็นการกระตุ้นให้นักเรียนได้เกิดความสนใจ ได้มีส่วนร่วมในการร่วมคิดร่วมปฏิบัติมากขึ้น
3. ครูควรกระตุ้นและให้กำลังใจนักเรียน เพื่อให้ให้นักเรียนได้มีความมั่นใจและกล้าแสดงความคิดเห็น อีกทั้งกล้าเสนอแนวคิดของตนเองและได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในชั้นเรียน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาและพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้การสอนโดยใช้ผังกราฟิกร่วมกับแบบฝึกทักษะเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านจับใจความกับกลุ่มเป้าหมายในระดับชั้นอื่น ๆ

2. ควรนำการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนโดยใช้ผังกราฟิกร่วมกับแบบฝึกทักษะเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านจับใจความไปพัฒนาทักษะอื่น ๆ เช่น ทักษะการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ เป็นต้น

3. ควรนำวิธีการจัดการเรียนรู้โดยใช้การกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ผังกราฟิกร่วมกับแบบฝึกทักษะเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านจับใจความไปศึกษาเปรียบเทียบกับวิธีการจัดการเรียนรู้แบบอื่น ให้สามารถเลือกวิธีการ กิจกรรมที่มีคุณภาพไปใช้กับผู้เรียนได้อย่างเหมาะสม

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). *หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- _____. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กัลยาณี บุญประสิทธิ์. (2551). *ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทย โดยใช้แบบฝึกทักษะ เรื่อง การอ่านและการเขียนคำควบกล้ำ ที่มีตัว ร ล ว ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2*. วิทยานิพนธ์ คศ.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ทิศนา แชมมณี. (2554). *ศาสตร์การสอน* (พิมพ์ครั้งที่ 14). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ลักขณา โททอง. (2561). *การพัฒนาความสามารถการอ่านจับใจความสำคัญกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้เทคนิคแผนผังความคิดประกอบแบบฝึกทักษะ*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- วัฒนาพร ระจับทุกษ์. (2545). *เทคนิคและกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544*. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- วนิดา บุญสุข. (2564). *การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านจับใจความภาษาไทย โดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ (Jigsaw) ประกอบแบบฝึกทักษะ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- สุธิดา ปัดโทสง. (2563). *การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านจับใจความ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โดยใช้การเรียนรู้แบบ Storyline ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4*. วิทยานิพนธ์ คศ.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์. (2545). *เทคนิควิจัยด้านการอ่าน* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สุมาลี ชุบุญ. (2560). *ผลการใช้เทคนิคเพื่อนคู่คิดร่วมกับผังกราฟิกที่มีต่อความสามารถในการอ่านจับใจความภาษาไทยของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 5*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.